

ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ КАТО АЛТЕРНАТИВА НА ТРАДИЦИОННОТО

**Доц. д-р Ангел Ангелов, катедра „Финанси и кредит”,
СА „Д. А. Ценов” – Свищов**

Понятието „дистанционно обучение” характеризира обучение, което не е задължително да включва използването на компютърни или електронни мрежи. Така например такова обучение може да се осъществи по пощата. Важното в случая, е че споделянето на знания и оценяването между учащите се и преподавателя става от разстояние. В наши дни с развитието на технологиите, този вид обучение все по-често се асоциира с използването на компютърните мрежи. Макар да съществува в Закона, като опция от над 16 години и да става все по-търсено, дистанционното обучение у нас се предлага от далеч не всички университети, като най - масово е при магистърските програми и твърде рядко - при бакалаврите. Практиката показва, че е необходимо трансформиране на значителна част от курсовете по различни дисциплини /там където това е възможно/ и в бакалавърската степен. Това е така, защото днес дистанционното обучение заема важно място на пазара на образователни услуги във всички развити страни. Според американски специалисти в тази област до 2018 г. над 75% от всички обучения в САЩ ще стават именно по този начин. Могат ясно да се определят областите, където то уверено се развива като алтернатива на традиционното обучение. Става въпрос за държавната администрация, корпоративния сектор и разбира се - образованието.

На тази основа за цел на разработката се определя доказването на необходимостта от все по – широко прилагане на дистанционното обучение у нас, по примера на европейската и световна практика.

Развитието на дистанционното обучение на световния пазар продължава много активно, подпомагано от една страна, от увеличението на търсенето на образователни услуги, а от друга - развитието на информационните технологии и възможностите на интернет.

Най-голям брой учащи чрез дистанционно електронно обучение, са съсредоточени в САЩ и Канада, а сред европейските страни - Великобритания, следвана от Германия, Италия и Франция.

В Съединените щати дистанционно обучение се предлага в повече от 200 университета и хиляда колежи, като броя на онлайн курсовете се увеличава с около 30-40% годишно. Във Великобритания, разнообразие от дистанционни програми за обучение предлагат повече от 50 университета. Що се отнася до Русия, в момента такова обучение успешно се прилага в десетки големи компании като „Руски железници“, „Северстал“, „Норилск никел“, „Русал“, „УралСиб“, и др. Възможностите на дистанционното обучение са били използвани за преквалификация и на служителите на Държавната Дума, на Централната банка на Русия и много други учреждения и организации.

У нас дистанционното обучение трябва да се прилага все по-често в сферата на държавната и общинска администрация, където е необходимо да се организира и поддържа система за непрекъснато обучение. Това ще намали с пъти разходите, правени в момента /курсовете за квалификация и преквалификация на държавната администрация по правило се правят в най-люксовите хотели и по възможност най-далече от местоработата/. Практиката обаче показва, че това става само в няколко министерства и се използва главно за провеждане на онлайн курсове в областта на информационните технологии.

Във фирмите, дистанционното обучение също позволява да се решат проблемите, свързани с повишаване квалификацията на служителите, което е особено важно, когато това е свързано със значителни разходи. Освен това се увеличава значението на дистанционното образование, ако компанията има отдалечени офиси, където организацията на традиционното обучение не само е по-скъпо, но е и по-сложно технически. Също толкова важно за фирмите е да поддържат определено ниво на конкурентоспособност - в действителност, способността да се учи по-бързо от конкурентите, е единственият източник на образователно предимство пред тях. Всичко това, обаче е само пожелание за повечето наши фирми. Те нямат дори и наченки в тази форма на обучение на своите служители. При тях увеличаването на знанията или придобиването на нови такива обикновено става в движение /успоредно с работния процес/, което води до претоварване и скъпоструващи грешки.

Най-голямо приложение у нас дистанционната форма на обучение намира в областта на висшето образование. Реалното състояние /това което се предлага от нашите висши училища в момента/ показва, че повечето от тях, не само предлагат, но и постоянно развиват тази форма. Това са УНСС - София, Нов български университет, Икономическият университет във Варна, МВБУ - Ботевград, Шуменският университет. Разбира се СА „Д. А. Ценов“ гр. Свищов е един от пър-

вите вузове, предлагачи дистанционно обучение за всичките си магистърски програми, но определено вече изоставаме и е време да се предприемат стъпки за организиране на такова обучение и за специалностите от бакалавърската степен. Така ще се отговори и на нараналото търсене на тази форма, предимно от работещи студенти и хора, желаещи да повишат квалификацията си. По данни на Евростат към 2016 г. само около 30% от българите между 30 и 34 години имат висше образование. Средно за ЕС този процент е между 40 и 50%, като на първите места в това отношение са скандинавските страни. Т.е. на фона на нарастващият „глад“ за студенти би трябвало да се обърне внимание именно на този сегмент – завършилите преди десетина и повече години, които предпочитат дистанционното обучение.

Може би една от причините за трудното и бавно навлизане на дистанционното обучение са някои „тесни места“ на тази форма, а именно проблемите, свързани с проверката на знанията на студентите, която не винаги е обективна; понякога слабата скорост на връзката; факта, че не всяка дисциплина може да се изучава само чрез компютър, защитата на авторските права, липсата на национални стандарти в тази област и т.н.. Това обаче не трябва да е оправдание защото глобализацията и новите икономически условия доведоха до бързи промени в европейския и световния пазар на труда, на които трябва да се отговори по адекватен начин. Чрез дистанционната форма на обучение със сигурност по-лесно ще се изпълнят основните цели на ЕС в областта на образованието:

- Да се повиши качеството и ефективността на системите за образование и обучение в ЕС;
- Да се осигури достъп на всички граждани на ЕС до образование и обучение;
- Отваряне на образователната система към другите световни системи.

Всичко това може да стане именно чрез тази форма на обучение, защото при нея цената за един учащ е най-ниска; получават възможност за обучение и хора, които работят; предоставят се възможности за учене през целия живот на хора от всякаква възраст, с различен начин на живот, способности и финансов потенциал, използват се неограничените възможности на световната мрежа.

В заключение може да се каже, че дистанционното обучение в България трябва да се развива с още по-бързи темпове и да обхване не

само висшето образование, а и другите две направления – държавната администрация и корпоративния сектор. Това може да стане като се изтъкват и използват неговите безспорни предимства: предлага достъп до нетрадиционни източници на информация, подобрява коефициента на полезно действие на самостоятелната работа на обучаващият се, дава изцяло нови възможности за творчество, стимулира към намиране на различни професионални умения, не пречи на професионалната реализация и т.н. От своя страна ние преподавателите можем да приложим изцяло нови форми и методи на преподаване, чрез които да подобрим качеството на обучение. Съществуват и биха могли да се изброят още много факти и примери, чрез които да се демонстрира необходимостта от по-мощно развитие и разширяване на дистанционното обучение в България, като основен фактор за оформянето на една квалифицирана и интелигентна нация.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

www.mon.bg/

www.nsi.bg

<http://ec.europa.eu/eurostat>

fedstats.sites.usa.gov